

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 217. Forma Sacramenti Pœnitentiæ indicativa, quâ Latina Ecclesia
modò utitur, haud dubiè optima est. Sed non edeò irrita est forma
deprecatoria, quâ Ecclesia usu fuisse videtur per multa sæcula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

clia, cateraque modò Ecclesiæ, verba ista in forma absolutionis omittunt, tamen in nonnullis olim Ecclesiis usurpata fuerint.

2625 Est autem de necessitate hujus Sacramenti, quòd forma ipsius, sicut & reliquorum Sacramentorum (præter Matrimonium) voce, non nutibus, vel scripturâ proferatur. Sic enim Christum instituisse, scimus ex traditione Ecclesiæ, Florentiniquæ & Tridentinæ definitione. De quo ne dubium superesset, Florentinum, traditâ universali hæc doctrinâ: *omnia nova legis Sacramenta perficiuntur verbis tamquam formâ*; solum excipit Matrimonii Sacramentum, dicendo, illud regulariter perfici verbis; quo significaret illud non semper, nec necessariò perfici verbis. Quæ exceptio pro reliquis firmat regulam in contrarium. Unde probabilis non est opinio Joannis Pontii apud Dianam p. 11. tr. 6. resol. 14. existimantis, Sacerdotem mutum (alio deficiente) possit & debere nutu vel scripto absolvere hominem, animam agentem, in eaque extremitate petentem absolutionem. Nec eam probabilem vocare audeat Diana. Vox tamen *ego* (utpote contenta in voce *absolvo*) non solum non est de necessitate Sacramenti; sed ne quidem de necessitate præcepti, ut aliqui dicunt. Neque sanctissimæ Trinitatis expressio de necessitate est Sacramenti. Quia (ut S. Thomas ait 3. p. q. 84. a. 3. ad 3.) *hoc non est determinatum ex verbis Christi, sicut in baptismo*, suntque (apud Morinum) plures Antiquorum formæ, in quibus SS. Trinitatis mentio non fit. Omitti tamen non debet, ut servetur Ecclesiæ usus.

2626 An voces istæ, à peccatis tuis, sint de necessitate formæ? controuertitur. Negant Doctores communis, aientes, hæc verba sufficere ad valorem formæ: *absolvo te*. Quia per circumstantias significantes satis determinatur ad significandam absolutionem à peccatis. Faventque S. Thomas 3. p. q. 84. a. 3. & Catechismus Romanus p. 3. §. 19. de Sacram. Pœnit. aiens: *est autem forma, ego te absolvo*. Illius sententiæ Patros quadraginta tres profert Diana p. 11. tr. 6. resol. 11. Quos inter Suarez de censuris disp. 10. sect. 2. scribit, hanc sententiam esse certissimam; eò quòd Florentinum in lit. Eugenii pro forma substantiali non assignet nisi duo illa verba, *absolvo te*. Alii nihilominus, ut Durandus, Paludanus, Gabriel, Major, Petrus Soto, Wiggers, &c. affirmant verba ista, à peccatis tuis, esse de valore formæ. Favetque Tridentinum sess. 14. c. 3. hujus Sacramenti formam in illis Ministris verbis constituens, *ego te absolvo, &c.* Addendo quippe *ly, &c.* significavit necessariò addenda verba ista, à peccatis tuis. Et ratio est quia duo ista verba, *absolvo te*, etiam prolata post peccatorum confessionem, indifferentia sunt ad significandam absolutionem à peccatis, vel à censuris, saltem si penitens confessus fuerit casum censuræ obnoxium. Formam verò hujus Sacramenti oportet determinatè significare remissionem peccatorum.

2627 Ex ista sententiarum diversitate, reique proinde incertitudine, Sylvius rectè conficit, verba ista, à peccatis tuis, omitti non posse absque mortali crimine. Ob periculum cui aliàs Sacramentum exponitur. Et quia saltem necessaria sunt necessitate præcepti. Gravior disceptatio est, num forma seu absolutio deprecatoria valeat? An verò enuntiativa, seu absoluta (quâ modò Ecclesia Latina utitur) sit de necessitate Sacramenti? pro resolutione fit

CAPUT CCXVII.

Forma Sacramenti Pœnitentiæ indicativa, quâ Latina Ecclesia modò utitur, haud dubiè op-

tima est. Sed non idè irrita est forma deprecatoria, quâ Ecclesia usâ fuisse videtur per multa sæcula.

2628 Prior pars assertio est extra controversiam, quia formam absolutam probatur duo Oecumenica Concilia, Florentinum, & Tridentinum. Probat & usus totius Ecclesiæ Latinæ. Praesumptuosumque foret, imò erroneum, asserere quòd Sacerdos dicere non possit: *ego absolvo te*, prout ex Evangelio S. Thomas bene ostendit opuse. 22.

2629 Posterior pars contradicentes habet plerisque Scholasticis. Sed ipsorum opinio contra se habet praxim veteris Ecclesiæ, tam Latinæ quàm Græcæ. Quam praxim ipsi ignoraverunt. Si enim vidissent formam absolutionis deprecatoriam, ipsi que compertum fuisset eâ solâ usam fuisse Ecclesiæ Orientalem, & Occidentalem, per multa sæcula, invalidam haud dubiè non censuissent formam pluribus sæculis ab Ecclesia usurpata.

2630 Porò formam absolutionis, tam in Ecclesiâ Occidentali, quàm Orientali, per multa sæcula deprecativam fuisse, non indicativam, Scriptores gravissimi, & in antiquis Ecclesiæ ritibus veratissimi contestantur, scilicet Hugo Menardus, Petrus Arcudius, Jacobus Goar, Joannes Morinus, Joannes Cabafutius, & quod plus est, id (quoad Ecclesiam Orientalem) testatur Clemens VIII.

2631 Primò itaque Hugo Menardus, Ordinis S. Benedicti, in notis ad Sacramentale Gregorianum, testatur, absolutionem, tam apud veteres Latinos, quàm apud Græcos, nonnisi deprecatoriam extitisse.

2632 Secundò, Petrus Arcudius, Græcus ipse Corcyraeus, & apud Græcos diutissimè versatus, l. 4. de concord. Eccles. Orient. cum Occident. c. 3. tametsi magnâ diligentia conatus formam indicativam in nonnullis Scripturis invenire, unam tantum profert, paucis Græcis usitatam, nec ita pridem, sed nuper à Ruthenis acceptam, novissimo schismate posteriore, ipsoque faciente recens natam, quam etsi magis approbet Scripior nuperus Gabriel Philadelphiensis in suo de Sacram. Opusculo: ipse tamen Arcudius factur, hujusmodi absolutionem apud Græcos esse nuperam, à paucis usitatam, Græcorumque Euchologia omnia formam merè deprecativam tradere. *Forma* (inquit) *quæ extat in Euchologia, videtur in his verbis consistere: Domine Jesu Christe, qui dedisti nobis potestatem, absolvo hunc à peccatis suis*. Alia forma est ejusmodi: *Domine noster Jesus Christus, qui dedit Apostolis suis potestatem, qua per illos transit ad nos, absolvat te, sive conamnet tui peccata tua*.

2633 Tertiò, Joannes Morinus l. 8. de pœnit. c. 8. & seqq. profert Euchologia diversa, & Ritualia omnium ferè Ecclesiarum Orientis, Conciliorum Generalium, & SS. Pontificum Decretis approbata, atque à Græcis, Armenis, Syris, Maronitis, antequam schismata supervenirent, usurpata, sicut & antiqua Ritualia, quibus Ecclesia Latinæ usâ sunt ante sæculum duodecimum; in quibus alia non habetur absolutionis forma nisi deprecatoria. Quòdque absolutio olim in universa Ecclesia, etiam Latina, per deprecationem fieret, probat insuper ex Terulliano, Cypriano, Paciano, Ambrosio, Hieronymo, Augustino, Leone Magno, Concilio Aquisgran. II. c. 3. Moguntino sub Rabano can. 26. lib. 5. capitul. c. 52. 62. 64. Et lib. 6. c. 203. Necon ex Theodulpho, Episcopo Aurelianensi, S. Bernardus, Petro Cellensi, & Petro Cantore.

2634 Quartò, Jacobus Goar, nuper in Orientem missus, ibique diu versatus, ac Ling. Græcæ peritiss.

peritiam nulli secundum, in praefato Euchologio suo, seu Rituali Graecorum, anno 1647. edito, haec Graecorum formas refert: *Domine Jesu Christe remittat tibi omnia, quae coram mea tenuitate confessus es.* Estque formula ista Chrysolomi (inquit) post aliquas preces: *Optime. Et valde misericors Domine, cuncta quae filius meus spiritualis N. contrito corde coram tenuitate mea confessus est, in praesenti & futuro saeculo condona, Et indignitatem coram te adhibere concede.* In notis vero ad Euchologium, ingenue fatetur, ex Ritualibus Graecorum & Latinorum, quae fuerunt ante quartum abhinc saeculum, offendi non posse formam hanc fuisse indicativam.

2635 Quarto, Caballotus in notitia Ecclesiastica saeculi 4. Dissertatione ad Canones Ordinationum Concilii Cartagin. IV. innumeris (inquit) constat SS. Patrum, tum Latinorum, tum Graecorum testimonis, omni in absolvendis poenitentibus Ecclesiam verbis usam deprecatoris, Graecisque utriusque Orthodoxos, approbante Ecclesia Latina, usos fuisse, & adhuc uti precibus pro ipsamet absolvendi formula.

2636 Et revera offendi non posse, Ecclesiam Latinam olim usam formam indicativam, probat disceptatio desuper orta tempore sancti Thomae. Cum enim S. Doctori obiectum fuisset, vix triginta annos effluxisse, cum omnes formae deprecativae uterentur; ideoque Guilielmum Altrifodorensem, & Parisiensem, & Hugonem Cardinalem deprecativam absolutionis formam comprobasse, opuse. 22. S. Doctor hanc objectionem non confutat ex Ritualibus plusquam triginta annorum (quod haud dubie fecisset, si potuisset) neque ex scriptis istorum Doctorum. Sed de his solum dicit, non constare quod ita senserint: sed esse sic senserint, eorum opiniones praesudicare non debere verbis Domini, dicentis Petro: *quodcumque solveris.* Quae Domini verba non praesudicare valent formae deprecativae, infra apparebit.

2637 Quinto, Clemens VIII. Constitutione 8. §. 3. constituitur idipsum, quod de Graecis dictum est: in causa (inquit) necessitatis Presbyteri Graeci Catholicos possunt Latinos absolvere. Utantur formae absolutionis in Generali Concilio praescriptae. Et postea, si voluerint, dicant orationem illam deprecativam, quam pro hujusmodi ABSOLUTIONE DICERE TANTUM CONSERVERUNT. De Sacramentorum vero materia & forma, neque in Concilio Florentino, neque in Lugdunensi, Latini Graecis licent moverunt, sed falsis ipsorum ritibus & euchologiis, ipsos ad suam unionem receperunt. Jamque in Concilio Florentino, absque ulla super his lite, Graecorum cum Latinis unio facta erat anteadventum Armenorum. Quos Concilium invitavit ad ea complectenda, quae in Latina Ecclesia observantur: sed neque ipsos circa usitatum ab ipsis Sacramenti Poenitentiae formam reprehendit, nec formam indicativam servare praecipit.

2638 Denique Graecus Sacerdos, Ligarinus nomine, Chius natione, vir doctus, qui Romano in Collegio adolescentibus Graecis graecè erudiendis praerant, à Morino, dum Romae esset, hac de re interrogatus, respondit, absolutionis formam, Graecis unitam & vulgarem hanc esse: *ipse Domine, remitte, dimitte, condona peccata hujus N. quia tua est potentia, Et suam regnum, Patris & Filii, &c.* prout refert Morinus ipse lib. 8. c. 12. n. 7. in fine.

Solvuntur objectiones contra valorem formae deprecativae.

2639 Objicit primò Natalis Alexander: Eugenius IV. in Decreto unionis Armenorum, & Tridentinum, formam Sacramenti Poenitentiae

in his verbis positam asserunt: *ego te absolvo.*

Respondeo, Eugenium & Tridentinum id dicere de forma in Ecclesia Latina necessariorum adhibenda necessitate praecipiti, non necessitate Sacramenti, prout & aliorum Sacramentorum, Baptismi, Confirmationis, Ordinis, &c. formas deservirent verbis in Ecclesia Latina necessariis quidem adhibendis necessitate praecipiti, non necessitate Sacramenti.

Objicit secundò: verba Evangelii, quibus absolvendi potestas data est, non sunt deprecativa, sed indicativa: non enim Christus dixit, *quorumcumque solutionem petieritis; sed, quaecumque solveritis, &c.*

Respondeo, illis verbis bene impugnari Doctorum, contra quem scripsit S. Thomas opuse. 22. (ex quo est illa obiectio) qui utique Doctor exillimabat, formam absolutionis indicativam esse nullam, solamque deprecativam esse validam: quae Sacerdos dicere non posset; *ego te absolvo.* Quod S. Doctor ibi merito dixit temerarium & praesumptuosum. Quia Sacerdos revera absolvit, uti probant allata Christi verba. Meritoque sanctus Doctor requirit, quod forma significet Sacerdotum absolvere: cum forma non operetur nisi quod significat. Ceterum hoc quod Sanctus subdit: *qui autem petit aliquid esse solvendum, non solvit;* verum est de eo qui petit oratione fallibili: scilicet de eo qui nomine & in persona Christi petit oratione infallibili, seu infallibiliter practica, qualis est oratio, quae pro forma Sacramentorum ab Ecclesia adhibetur, v. g. pro forma Sacramenti Extremae Unctionis, & aliquando adhibita fuit pro forma Sacramenti Confirmationis, prout ex libro Sacramentorum Gregorii Magni (anno 1675. Parisiis edito) necnon ex Amalario Fortunato, & S. Augustino probat Franciscus Farvacii Opus. Theol. p. 3. c. 3. q. 3. quibus enim sic petit, orat, deprecatur, &c. ex potestate sibi à Christo collata, petendo, orando, deprecando facit quod petit, atque adeo dat Spiritum sanctum in Confirmatione; solvit peccata in Poenitentia; animam aegrotantis à peccatorum reliquiis alleviat in Extrema Unctione. Videri potest Gamachaus hic post Alberum Magnum in 4. distinet. 23. a. 4. observans, quod oratio quae adhibetur pro forma alicujus Sacramenti, non sit similis illi quae nihil actu ponunt, & incertum habent effectum, sed rata sit & efficax; quia non fit nomine solius Sacerdotis, sed Ecclesiae totius; imò Christi, cujus Sacerdos est Minister, & cujus oratio infallibiliter exauditur pro sua reverentia. Sed & potestatem absolvendi ab excommunicatione Christus Sacerdotibus concessit, dicendo, *quaecumque solveritis, &c.*: concors tamen Theologorum sententia est, aliquem posse ab excommunicatione absolvi formam deprecatoriam, *absolvat se Deus, &c.* per eamque Sacerdotes absolvunt. Tamen ergo Sacerdos olim absolvet deprecando & orando; verè equidem absolvetur: quia ex potestate à Christo accepta faciebat quod deprecando infallibiliter deprecabatur. Verbi quippe deprecatoris ipsius Christus conferebat infallibiliter practica, cum effectu infallibiliter absolvendi potestatem, per eamque solvendi seu absolvendi potestatem, cum effectu infallibiliter conjunctam; quam à Christo sic potuisse conferri, nemo est qui in dubium revocare queat. Nihilominus verum est quod sanctus Doctor addit, Christum in Evangelio non dicere: *quorumcumque solutionem petieritis, &c.*: quia dando absolvendi potestatem, noluit determinare modum quo absolutio deberet exerceri, an deprecative, an indicative; sed id Ecclesiae determinandum relinquere voluit. Si enim dixisset, *quaecumque petieritis, &c.* dubiam reliquisset formam non deprecativam, quae modo Ecclesia Latina utitur;

cum tamen voluerit utramque formam esse validam, tam scilicet deprecativam, quam non deprecativam, prout ex vario usu Ecclesie colligitur. Quod si varium hunc usum S. Thomas, & deprecatorium quidem per tot secula practicum, Ritualiaque & Euchologia supra commemorata cognovisset, ei haud dubie subscripsisset: cum 2. 2. q. 10. a. 12. dicat, quod *maximam habet auctoritatem Ecclesie consuetudo, quae semper in omnibus est amulanda.*

2641 **Objicit tertio:** absolutio est actus judicialis, Sacerdosque absolvens est verus Judex. Sed oratio non est actus judicialis, nec Judex fert sententiam orando, sed pronuntiando.

Respondeo primo, cum absolutio deprecatoria in Ecclesia Latina per mille ducentos annos usurpata fuerit, atque etiamnum usurpetur apud Graecos, huic traditioni in re sacramentaria frustra opponi rationes ex proprio ingenio excogitatas. Cum Sacramenta vim habeant à voluntate influentis, quae nobis ex traditione innotescit, non ex humana ratione.

2642 **Respondeo secundo,** cum oratio, quae tamdiu usata est Ecclesia, vera absolutio fuerit, & adhuc sit apud Graecos, verus est & fuit actus judicialis, & Sacerdos ea utendo, est & fuit verus Judex: quia absolutionis sententiam verè profert, ac protulit. Judex quippe secundarius orando verè profert sententiam absolutionis, dum sic orat, ut orando infallibiliter peccata remittat: iustaque Sacerdotibus olim causa fuit sic peccata remittendi, ut Deum istius remissionis primum Authorem, se verò Ministros tantummodò profiterentur. Nec est ratio id improbandi: cum certum sit Christum potuisse taliter influere hoc sacramentale iudicium, ut modo dicto exerceri sententiaque proferri posset. Sic autem instituisse competentem est ex dicta traditione.

2643 **Objicit 4°.** testimonia Patrum, qui peccata Sacerdotum precibus & supplicationibus remitti asserunt, intelligenda sunt de precibus quae praemittuntur absolutioni, non de ipsa absolutione. Vel certè ad sacramentalem absolutionem non spectant, sed ad canonicam.

Respondeo oppositum constare, tum ex eo quòd neque in Patribus, neque in Libris Ritualibus, Pontificalibus, Sacramentariis, & Pontificalibus ante saeculum undecimum habetur alia forma absolutionis sacramentalis, nisi deprecatoria. Tum ex eo quòd SS. Patres Sacerdotum supplicationibus peccata remitti asserunt, cum de sacramentali absolutione loquuntur, ut videre est apud Morinum loco citato. Eorum verò testimonia ad solam extrafacramentalem absolutionem detorque-re, est haereticis aperire januam dicendi, nullam in Patribus mentionem esse absolutionis sacramentalis, sed canonicæ, & extrafacramentalis dumtaxat.

2644 **Objicit 5°.** Contentio: falsum est formam absolutionis sacramentalis apud Graecos esse deprecatoriam, non indicativam, ut patet in sequenti formula Michaëlis Patriarchae Antiocheni, Theodosium Zygomalam absolventis: *mediocritas nostra habet veniam condonatum spirituales filium suum... omnipotenti potestate & gratia sancti & adorandi Spiritus eum solvimus, & habemus liberum, & veniam donatum.* Et hujus Sacramenti forma frequens apud Graecos est: *habeo te solutum, & veniam donatum.*

Respondeo 1°. Euchologia Graecorum non exhibere ejusmodi formam, sed solam deprecatoriam, ut fatetur Arcudius, ex quo Contentio illa refertur.

2645 **Respondeo 2°.** absolutionem illam, à Michaële Patriarcha usurpatam, non esse à peccatis, sed à poenis peccatorum, post deprecatoriam ab-

solutionem à peccatis, uti Morinus ostendit lib. 8. cap. 12. n. 13. Et idem est de illa alia forma, quam Contentiosus objicit.

Respondeo 3°. illa parum, aut nihil facere contra assertionem nostram, cum nupera sint, & paucorum Graecorum anterioris saeculi, qui à Latinis (cum quibus commercium verisimiliter habuerunt) illa desumpserunt. Quibus gratis concessis, verum equidem manet, antiquam, perpetuam, & communem usum Graecorum eum esse quem diximus, uti constat ex omnibus Euchologiis ipsorum, apud eundem Morinum.

Objicit ultimò, Concilium Tridentinum sess. 14. c. 3. dicit, quòd forma absolutionis, ego te absolvo, &c. preces de Ecclesia sancta more laudabiliter adiunguntur, ad ipsius tamen forma sententiam nequaquam spectant.

Respondeo id hodie verissimum esse in Ecclesia Latina, secundum praesentem praxim ipsius, quia preces illae, ex praesente sensu & praxi ipsius, non proferuntur ex intentione Sacramenti conficiendi: sed illa dumtaxat verba, ego te absolvo à peccatis tuis.

CAPUT CCXVIII.

Sensus horum verborum, Absolvo te à peccatis tuis.

DE fide est ex Tridentino sess. 14. can. 9. ver. 2646 *ba illa non esse nudum ministerium declarandi peccata esse remissa, sed esse veram eorum remissionem. Quiritur ergo quomòdò Sacerdos verè remittat peccata ei qui non confiteatur nisi peccata jam antè legitime confessà & remissa. Cùm certum sit ejusmodi peccatorum iteram confessionem sanctam & salutarem esse, uti Benedictus XI. declaravit extrav. cum inter cunctas de privileg. ibi: propter erubescendum, quae magna est penitentia pars, ut eorumdem peccatorum iterum confessio, reputamus salubre.*

Nec solvitur difficultas dicendo, Sacerdotem verè equidem peccata illa remittere quoad penam peccatis debitam, vel quoad obligationem confitendi. Neque enim confitendi obligationem remittit, ubi nulla est obligatio. Neque remittit penam ei, cui omnis pena remissa est, qui tamen iteratò confiteri, absolvi que potest. Neque apparet, quomòdò remittat culpam ei, qui in culpa amplius non est; vel quomòdò solvat vincula peccatorum, quae amplius non sunt.

Si dicas eum verè peccata remittere, quatenus tollit peccata, prout sunt tollenda, vel scilicet primò, vel secundo, &c. Reddit difficultas. Quia non apparet quomòdò peccata, quae nullo modo amplius sunt, secundo tolli possint. Tamen enim detestari confiterique possim praeterita mea peccata, quae amplius non sunt, detestando & confitendo non videor equidem illa propriè tollere, seu à me abjicere. Quomòdò enim à me abjicio, quod amplius non est, nec mihi amplius ullo modo conjunctum est?

Possim quidem idem saepius promittere, & donare. Sed primae promissionis vel donationis repetitio, moraliter loquendo, non tam videtur nova promissio, vel donatio, quam primae continuatio, vel confirmatio, aut ratificatio. Aliud est de absolutione, quae dum repetitur, verè est nova, distinctaque absolutio, novumque & distinctum Sacramentum, novum ac distinctum conferens effectum.

His tamen non obstantibus, dicendam, peccata commissa, tamen jam remissa, posse equidem adhuc verè remitti; adeoque sensum horum verborum, absolvo te à peccatis tuis, adhuc in dicto casu, esse hunc naturalem & obvium: remitto tibi peccata tua. Neque enim peccatum commis-